

Rzeszów, 24.07.2026 r.

dr hab. Robert Kiełtyka, prof. UR
Uniwersytet Rzeszowski
Instytut Anglistyki, Wydział Filologiczny

RECENZJA

osiągnięć naukowych dr Joanny Łozińskiej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie językoznawstwo

1. Podstawa formalna i zakres recenzji

Niniejsza recenzja została sporządzona w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Joannie Łozińskiej, wszczętym na wniosek (z dnia 15.12.2026 r. [sic!]) złożony za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej do Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie jako podmiotu habilitującego. Powołanie recenzenta nastąpiło Uchwałą nr 7/2026 Rady Naukowej Dyscypliny Językoznawstwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 5 maja 2026 r., podjętą na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 ze zm.; dalej: „ustawa”), w związku z § 14 ust. 2 pkt 2 Statutu UWM w Olsztynie oraz Uchwałą Nr 361 Senatu UWM z dnia 27 czerwca 2023 r. wprowadzającą procedurę postępowania habilitacyjnego.

Merytoryczną podstawę oceny stanowi art. 219 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: (1) posiada stopień doktora; (2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej jedną monografię naukową wydaną przez wydawnictwo ujęte w wykazie, o którym mowa w art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy, lub jeden cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie ujętym w wykazie, o którym mowa w art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy; oraz (3) wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Zgodnie z art. 221 ust. 8 ustawy, podstawowym zadaniem recenzenta jest ocena, czy przedstawione osiągnięcia naukowe odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy; w niniejszej recenzji odniesiono się ponadto do

całości dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Habilitantki, przedstawionego w Autoreferacie i Wykazie osiągnięć naukowych.

Recenzję oparto na dokumentach przedłożonych przez Habilitantkę – Autoreferacie, Wykazie osiągnięć naukowych oraz Wniosku o przeprowadzenie postępowania – jak również na treści publikacji wchodzących w skład wskazanego osiągnięcia habilitacyjnego.

Odnotowuję ponadto, że z dokumentów przedłożonych przez Habilitantkę – Autoreferatu, Wykazu osiągnięć naukowych oraz Wniosku o przeprowadzenie postępowania – nie wynika, czy ubiegała się ona wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Kwestia ta nie jest wymagana przepisami ustawy jako element formalny wniosku, niemniej jej wyjaśnienie mogłoby mieć znaczenie dla pełnej oceny przebiegu rozwoju naukowego Habilitantki, a jej ewentualne wyjaśnienie pozostawiam do rozważenia w toku dalszego postępowania.

2. Sylwetka naukowa Habilitantki

Dr Joanna Łozińska jest absolwentką filologii angielskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (1996, promotor prof. dr hab. Aleksander Szwedek) oraz trzyletnich studiów podyplomowych z zakresu nauczania języka angielskiego (UMK, 2004). Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa uzyskała w 2010 r. w Instytucie Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie rozprawy „Acquisition of dynamic senses of prepositions. A cognitive linguistic study”, napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Górskiej (recenzenci: prof. dr hab. Magdalena Smoczyńska, prof. dr hab. Maria Dakowska).

W latach 1998–2010 Habilitantka pracowała jako nauczycielka języka angielskiego i kierownik specjalności w Zespole Kolegiów Nauczycielskich w Szczytnie, od 2007 r. jako asystent, a od 1 lipca 2010 r. jako adiunkt w Katedrze Filologii Angielskiej (od 2020 r. Katedrze Języka Angielskiego) Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, gdzie jest zatrudniona do chwili obecnej. Od momentu doktoratu konsekwentnie rozwija warsztat badawczy w nurcie językoznawstwa kognitywnego, koncentrując się na leksykalizacji zdarzeń ruchu w językach słowiańskich (polskim, rosyjskim) w porównaniu z językami germańskimi (angielskim) i romańskimi (hiszpańskim), prowadząc równoległe badania nad dyskursem jogi.

3. Ocena osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy

3.1. Charakterystyka formalna cyklu

Jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy Habilitantka wskazała cykl powiązanych tematycznie publikacji pt. „Kodowanie Ścieżki i Sposobu w ruchu samoistnym i powodowanym: perspektywa językoznawstwa kognitywnego”, obejmujący dwa osiągnięcia. Monografia „Path and Manner Saliency in Polish in Contrast with Russian. A Cognitive Linguistic Study” (Brill, 2018, recenzowana przez dwóch anonimowych recenzentów wydawniczych, 300 pkt) wraz z towarzyszącym jej artykułem będącym kontynuacją badań „The expression of path in three satellite-framed languages. A cognitive study of Polish, Russian, and English” (*Jezikoslovlje* 20, 2019, s. 31–61, 70 punktów) stanowi Osiągnięcie I, natomiast cztery artykuły opublikowane w latach 2024–2026 “Caused motion in English and in Polish: An intra-typological comparison.” *Die Welt der Slaven* 69(1), 2024, s. 57–73. (200 pkt.), Łozińska, Joanna and Henriëtte Hendriks. 2024. “Lexicalization of pulling and pushing events in Polish and English.” *GEMA Online Journal of Language Studies* 24(1): 1–17. (200 pkt.), Łozińska, Joanna and Paula Cifuentes-Férez. 2025. “Lexicalization of path and manner in pushing and pulling events in Polish and Spanish.” *Zeitschrift für Slavische Philologie* 81(2): 413–434. (140 pkt.), Łozińska, Joanna and Henriëtte Hendriks. 2025. “Constructions expressing voluntary and caused motion events in Polish. Evidence from oral narratives.” *Scando-Slavica* 71(2). DOI 10.1080/00806765.2025.2608054 (140 pkt.) zostały określone przez Habilitantkę jako Osiągnięcie II. Osiągnięcie I to w sumie 370 punktów ministerialnych, natomiast cztery artykuły wchodzące w skład Osiągnięcia II dają łącznie 680 punktów, a cały cykl powiązanych tematycznie publikacji ma sumaryczną wartość 1050 punktów MNiSW.

Pod względem formalnym przedłożone osiągnięcie wykracza poza minimum wymagane przez art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy: monografia wydana przez uznane wydawnictwo międzynarodowe samoistnie wypełnia przesłankę z lit. a tego przepisu, a towarzyszący jej cykl pięciu artykułów – przesłankę z lit. b. Trzy z pięciu artykułów są pracami współautorskimi; do każdej dołączono oświadczenie o wkładzie własnym wskazujące rolę Habilitantki odpowiadającą w praktyce funkcji autora kierującego projektem. Wymóg wyodrębnienia indywidualnego wkładu uznają za spełniony w sposób przejrzysty. Weryfikacja wykazów ministerialnych potwierdza właściwe umiejscowienie wydawnictwa i czasopism w odpowiednich latach publikacji, w tym pozycji opublikowanej w 2026 r. (*Scando-Slavica*), której status w chwili sporządzania Autoreferatu był określony jako „w druku”.

3.2. Osiągnięcie I – wyrażanie Ścieżki i Sposobu w ruchu samoistnym

Monografia podejmuje zagadnienie leksykalizacji komponentów Ścieżki i Sposobu ruchu w polskim i rosyjskim w ramach teorii zdarzenia ruchu L. Talmy'ego oraz gramatyki kognitywnej R. Langackera. Struktura pracy – triangulacja trzech niezależnych typów danych (korpus literacki, korpus równoległy/przekładowy, dane eksperymentalne) – stanowi mocną stronę metodologiczną i wykracza poza standard typowy dla większości badań typologicznych w tym obszarze, opierających się zwykle na jednym typie danych.

Część teoretyczna (rozdziały 1–3) referuje materiał kompetentnie, choć proporcja między częścią teoretyczną a empiryczną budzi zastrzeżenie: trzy rozdziały teoretyczne zajmują zbliżoną lub większą objętość niż niejeden z rozdziałów empirycznych. Poważniejszym mankamentem jest ograniczone osadzenie pracy w polskiej i rosyjskiej tradycji badań nad czasownikami ruchu (m.in. brak odniesień do prac B. Bojar, M. Grochowskiego, R. Laskowskiego, H. Włodarczyka, A. Bogusławskiego czy C. Piernikarskiego), co w studium porównawczym obejmującym język polski i rosyjski stanowi rzeczywisty niedostatek, niezależnie od tego, że przyjęta optyka kognitywna czerpie przede wszystkim z tradycji anglojęzycznej.

Część empiryczna zawiera zarówno elementy o wysokiej wartości poznawczej, jak i uchybienia wymagające odnotowania. Rozdział 4 (analiza korpusu polskiej prozy kryminalnej, N=500 zdań) zawiera jakościowo wartościowe omówienie semantycznego „wyblaknięcia” czasownika *iść* oraz mechanizmu fuzji przedrostka z rdzeniem czasownikowym jako czynnika przesunięcia typologicznego – jeden z mocniejszych fragmentów pracy. Budzi jednak zastrzeżenia sama procedura doboru próby opisana jako „przypadkowe otwarcie książki”, niespełniająca standardów obiektywizowalnego losowania (Rozdział 4.2.1 (s. 82): „Each book was randomly opened 10 times and the first five instances of a description of motion events were selected for the analysis. This procedure resulted in 500 sentences.” Nie jest to procedura losowania spełniająca standardy obiektywizowalności (nie ma mechanizmu doboru numerów stron/zdań, tylko fizyczne „otwarcie książki”) oraz, co istotniejsze, wewnętrzna niespójność danych liczbowych: wartości podane w tekście głównym (376 tokenów „manner”, 139 „path”, „dziesięć” czasowników hybrydowych) nie zgadzają się z danymi możliwymi do odtworzenia na podstawie pełnej tabeli zamieszczonej w Aneksie (gdzie liczba czasowników hybrydowych wynosi jedenaście typów i osiemnaście tokenów, a przeliczenie daje 380 i 138). Co więcej, sama Habilitantka w tym samym rozdziale podaje obie liczby: na s. 87 pisze „11 verbs found in the text samples were distinguished as involving both manner and path components”, a kilka akapitów dalej (s. 88) mówi o „ten semantically complex verbs... counted twice”. To sprzeczność wewnątrz jednego rozdziału, niezależna od Aneksu. Ponadto, wskaźnik

procentowy udział czasowników ścieżki podany jest w dwóch miejscach tego samego rozdziału odmiennie jako 26% i 23% (s. 89: „The proportion between the percentages of the tokens of manner and path verbs is 74% to 26% respectively.”, s. 123 (Conclusions do tego samego rozdziału 4): „The token analysis revealed that path verbs account for 23% of all motion verbs.”). Podobne, choć drobniejsze, niezgodności występują w Tabeli 5.2 (rozdział 5, odwrócona kolejność wartości procentowych) oraz w zapisie wyniku testu istotności w rozdziale 6 (przedział „ $0,005 < p < 0,001$ ” jest matematycznie pusty ponieważ żadna liczba nie może być jednocześnie większa od 0,005 i mniejsza od 0,001). Żadna z tych nieścisłości nie podważa ogólnego kierunku wniosków pracy, dotyczą one jednak danych liczbowych leżących u podstaw centralnej tezy o pozycji polskiego i rosyjskiego na kontinuum nasycenia Sposobem ruchu i w mojej ocenie powinny być zostać wychwycone i skorygowane na etapie przygotowania monografii do druku.

Rozdział 6 (badania elicytacyjne) rozszerza analizę o dane dotyczące mentalnego dostępu do leksykonu, lecz operuje na niewielkich, niekontrolowanych pod względem wieku próbach ($N=33$ i $N=20$), a zaproponowane wyjaśnienie różnic w długości wypowiedzi między respondentami polskimi i rosyjskimi (odwołanie do odmiennych systemów szkolnych) ma charakter czysto spekulatywny i nie jest poparte żadnym odniesieniem bibliograficznym.

Towarzyszący monografii artykuł „The expression of path in three satellite-framed languages. A cognitive study of Polish, Russian, and English” (*Jezikoslovje* 20, 2019, s. 31–61) stanowi metodologicznie odrębne, komplementarne domknięcie Osiągnięcia I: w przeciwieństwie do korpusowej części monografii, opiera się na danych eksperymentalnych (zadanie elicytacyjne, $N=60$, po 20 rodzimych użytkowników polskiego, rosyjskiego i angielskiego), z przejrzysto opisanymi kryteriami doboru i kodowania czasowników ruchu (podrozdz. 3.4) oraz jawnie sformułowanymi i testowanymi trzema hipotezami badawczymi. Co istotne, w przeciwieństwie do części empirycznej monografii, wszystkie dane liczbowe w artykule (Tabele 1–8) są wewnętrznie spójne i sumują się poprawnie do podanych wartości łącznych i procentowych – weryfikacja nie ujawniła żadnych niezgodności tego rodzaju, jakie odnotowano w rozdziałach 4–6 monografii.

Budzi jednak zastrzeżenie powtarzający się w artykule sposób raportowania istotności statystycznej: wynik nieistotny statystycznie jest w dwóch miejscach na tej samej stronie opisywany jako „ $p>0,005$ ” zamiast konwencjonalnego progu $p>0,05$ (s. 48), co jest tym samym niestandardowym progiem, który – w postaci matematycznie pustego przedziału „ $0,005 < p < 0,001$ ” – zidentyfikowano już w rozdziale 6 monografii. Powtarzalność dokładnie tego samego nietypowego progu w dwóch niezależnych publikacjach sugeruje nie jednorazową pomyłkę

edytorską, lecz utrwalony nawyk w sposobie raportowania wyników statystycznych, który rekomenduję skorygować w przyszłych pracach.

Podobnie jak w przypadku monografii, artykuł niemal wyłącznie odwołuje się do anglojęzycznej tradycji typologiczno-kognitywnej (Talmy, Slobin, Ibarretxe-Antuñano, Filipović i in.), nie nawiązując do polskiej ani rosyjskiej tradycji badań nad czasownikami ruchu – ta sama luka, którą odnotowano wyżej w odniesieniu do monografii. Poza tymi zastrzeżeniami, artykuł stanowi solidny, rzetelnie udokumentowany wkład do Osiągnięcia I i w połączeniu z monografią daje pełniejszy, bo oparty na dwóch różnych typach danych (korpusowych i eksperymentalnych), obraz nasycenia języka polskiego i rosyjskiego Sposobem i Ścieżką ruchu.

Za najbardziej oryginalny wkład monografii uznaję: empirycznie ugruntowane wykazanie, że polski – tradycyjnie zaliczany do języków w pełni satelitarnych – korzysta w istotnym stopniu ze wzorców typowych dla języków czasownikowych; precyzyjne umiejscowienie polskiego i rosyjskiego na kontynuum nasycenia Sposobem ruchu; oraz zidentyfikowanie kategorii aksjologicznej sposobu ruchu jako wymiaru dotąd nieopisanego w odniesieniu do języków słowiańskich.

Podsumowując tę część oceny: uważam, że Osiągnięcie I – obejmujące monografię oraz towarzyszący jej artykuł w *Jezikoslovlje* – zawiera niekwestionowane elementy wartościowe, w tym metodologicznie rzetelną i wewnętrznie spójną część eksperymentalną w artykule. Utrzymuje się jednak, wspólne dla obu publikacji, mankament dotyczący niedostatecznego osadzenia w literaturze polonistyczno-rusycystycznej, a także – ograniczone do monografii, lecz istotne dla całościowej oceny wiarygodności części empirycznej Osiągnięcia I – niespójności danych liczbowych w jej rozdziałach 4–6. Te okoliczności łącznie osłabiają, w mojej ocenie, samodzielną moc dowodową Osiągnięcia I, choć w stopniu złagodzoną przez solidność metodologiczną artykułu.

3.3. Osiągnięcie II – wyrażanie ruchu powodowanego

Cztery artykuły składające się na Osiągnięcie II stanowią, zgodnie z deklaracją Habilitantki, pierwsze systematyczne ujęcie leksykalizacji ruchu powodowanego w języku polskim w paradygmacie językoznawstwa kognitywnego. Badania te wyrosły z udokumentowanej współpracy międzynarodowej: z prof. Henriëtte Hendriks (University of Cambridge) w zakresie porównania polsko-angielskiego oraz z dr Paulą Cifuentes-Férez (Universidad de Murcia) w zakresie porównania polsko-hispańskiego, a w ostatnim z artykułów – powrót do ruchu samoistnego w celu jego skonstrastowania z ruchem

powodowanym przy użyciu rozszerzonej typologii Crofta i współautorów (2010), zastosowanej po raz pierwszy do materiału polskiego.

Wyniki tej części cyklu są konsekwentne i lepiej udokumentowane niż w Osiągnięciu I: polszczyzna wykazuje wysoką frekwencję kodowania Sposobu w czasowniku przy jednoczesnym obligatoryjnym kodowaniu Ścieżki za pomocą prefiksów aspektowych, co prowadzi do teoretycznie istotnego wniosku, że wysoka wyrazistość Sposobu i Ścieżki nie muszą się wzajemnie wykluczać. Wartościowe są również ustalenia dotyczące roli obszaru interakcji jako czynnika silniejszego niż ukierunkowanie na cel w opisach czynności ciągnięcia oraz zaobserwowana zmienność wewnątrzjęzykowa w hiszpańskim, nieobecna w danych polskich. Materiał elicytacyjny wykorzystany w tej części cyklu – ustandaryzowany zestaw bodźców Hendriks i Hickmann (2008) oraz autorski zestaw animacji zaprojektowany przez Habilitantkę – zapewnia pełną porównywalność danych między językami, czego zabrakło w części materiału wykorzystanego w Osiągnięciu I.

W przeciwieństwie do materiału elicytacyjnego wykorzystanego w pozostałej części Osiągnięcia II, artykuł „Lexicalization of Pulling and Pushing Events in Polish and English” (Łozińska & Hendriks, *GEMA Online Journal of Language Studies* 24(1), 2024, s. 1–17) opiera się na korpusie równoległym dwóch powieści i ich przekładów (Miecz przeznaczenia A. Sapkowskiego / *The Witcher* oraz *Harry Potter and the Philosopher’s Stone* J.K. Rowling), co stanowi trzeci, odrębny typ danych wykorzystanych w całym cyklu obok korpusu literackiego i eksperymentalnego materiału elicytacyjnego, dodatkowo wzmacniając metodologiczną triangulację, na którą zwrócono uwagę już w punkcie 3.2. Cztery jasno sformułowane hipotezy (P1–P4) są testowane rzetelnie, z zachowaniem naukowej ostrożności: Habilitantka i współautorka wprost stwierdzają brak potwierdzenia dwóch z nich (P1 w części dotyczącej liczby typów czasowników oraz P4 dotyczącej asymetrii cel/źródło), co świadczy o uczciwości metodologicznej autorek artykułu.

Weryfikacja obliczeń statystycznych przedstawionych w artykule w większości potwierdza ich poprawność – wartości $\chi^2=22,941$ (P2, na podstawie Tabeli 7) oraz $\chi^2=7,475$ (P4, na podstawie Tabeli 9) odtwarzają się dokładnie z podanych w tekście danych liczbowych. Budzi jednak zastrzeżenie przypisanie wartości χ^2 w teście asymetrii ciągnięcia/pchania (P3, s. 9): tekst podaje „ χ^2 dla Polish =25,9” oraz „ χ^2 dla English =52,8”, tymczasem przeliczenie danych z Tabeli 8 daje wynik odwrotny – rozkład danych angielskich (53 vs. 12 na 65 zdarzeń) daje $\chi^2 \approx 25,9$, a rozkład danych polskich (75 vs. 9 na 84 zdarzenia) daje $\chi^2 \approx 51,9-52,8$. Wygląda więc na to, że etykiety języków przy obu wartościach χ^2 zostały zamienione miejscami. Nie podważa to kierunku wniosku (w obu

językach zdarzenia ciągnięcia istotnie przeważają nad pchaniem), lecz stanowi kolejny, tym razem drobny, przykład nieścisłości w raportowaniu wyników statystycznych w pracach Habilitantki, wpisujący się we wzorec odnotowany już w punkcie 3.2 w odniesieniu do monografii i artykułu w *Jezikoslovlje*.

Poza tą drobną nieścisłością artykuł stanowi solidny i dobrze udokumentowany wkład do Osiągnięcia II, wyróżniający się przejrzystą strukturą hipotez, jakościową analizą uzupełniającą wyniki ilościowe (m.in. omówienie czasowników leksykalizujących specyficzne komponenty Sposobu, takich jak *wyrwać* czy *sunąć*) oraz rzetelnym, krytycznym odniesieniem do literatury przedmiotu (Kopecka 2012, Lewandowski 2021, Lakusta i Landau 2005 i in.).

Artykuł „Caused motion in English and in Polish: An intra-typological comparison” (*Die Welt der Slaven* 69(1), 2024, s. 57–73), jedyna praca w Osiągnięciu II o autorstwie indywidualnym, testuje na materiale eksperymentalnym (24 osoby badane, bodźce Hendriks i Hickmann 2008) cztery hipotezy dotyczące DENSITY, FOCUS i LOCUS ruchu powodowanego, formułowane w odniesieniu do danych angielskich Hendriks i in. (2008). Na uznanie zasługuje przejrzystość operacjonalizacji trzech wymienionych pojęć oraz jawne przyznanie przez Habilitantkę, że trzy z czterech hipotez (H1 – większa DENSITY wypowiedzi polskich niż angielskich; H2 – efekt Ścieżki UP/DOWN; H4 – częstsze kodowanie Sposobu w czasowniku w polskim niż w angielskim) nie zostały potwierdzone, a H3 potwierdza się jedynie częściowo, ze względu na efekt sufitowy widoczny w obu językach (Cause 94%, Path 99%, Manner 100% w danych polskich – wartości bardzo zbliżone do angielskich: 95%, 97%, 97%). Habilitantka nie ukrywa tych wyników negatywnych, lecz interpretuje je jako świadectwo, że w polszczyźnie wysoka wyrazistość Sposobu nie wyklucza wysokiej wyrazistości Ścieżki – kodowanej obligatoryjnie w prefiksach czasownikowych – co stanowi teoretycznie interesujący wniosek. Należy jednak zaznaczyć, że ten pojedynczy artykuł osłabia sformułowaną wyżej ogólną ocenę o „konsekwentności” wyników Osiągnięcia II: sama gęstość porównawcza (DENSITY) okazała się w nim niemal identyczna w obu językach (odpowiednio 93% i 92% wypowiedzi o trzech i więcej komponentach), a spodziewana różnica międzyjęzykowa się nie potwierdziła.

Artykuł „Constructions expressing voluntary and caused motion events in Polish. Evidence from Oral Narratives” (Łozińska i Hendriks, *Scando-Slavica* 71(2), 2025, s. 343–361) proponuje odmienne, konstrukcyjne ujęcie pokrewnego zjawiska, oparte na rozszerzonej typologii Crofta i współautorów (2010) i skali integracji syntaktycznej double framing/satellite framing < verb framing, compounding < coordination. Mocną stroną artykułu jest zastosowanie analizy korespondencji oraz testu chi-kwadrat ($\chi^2=268$, $df=3$, $p<0,0001$) do wykazania

istotnego związku między typem ruchu (samoistny/powodowany) a wybraną konstrukcją, a także rzetelne, jawnie sygnalizowane odstępstwa od hipotez – m.in. autorki same wskazują, że rezultat dotyczący Ścieżek INTO i ACROSS może być artefaktem konstrukcji materiału bodźcowego (przypis 2 w artykule), co świadczy o rzetelności interpretacyjnej. Materiał obejmuje zarówno ruch samoistny (12 filmów, bodźce Hickmann i in. 2009), jak i powodowany (40 filmów, w tym 33 elementy docelowe i 7 dystraktorów).

Budzi natomiast wątpliwość relacja tego artykułu do omówionego wyżej artykułu w *Die Welt der Slaven*. Opis respondentów w obu pracach jest niemal identyczny: 24 studentów (12 kobiet i 12 mężczyzn), rekrutowanych głównie z Uniwersytetu Medycznego w Gdańsku (studenci stomatologii) oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (studenci leśnictwa), z danymi zbieranymi w obu przypadkach metodą zdalnych wywiadów na platformie Zoom. Materiał bodźcowy dotyczący ruchu powodowanego wydaje się być tym samym zestawem (ten sam Agent „Hoppy”, te same manipulacje Ścieżką UP/DOWN/ACROSS/INTO oraz Sposobem PUSH/PULL, ROLL/SLIDE), lecz jego opis liczbowy różni się między publikacjami: *Die Welt der Slaven* podaje 32 elementy docelowe i 8 dystraktorów (łącznie 40 filmów), podczas gdy *Scando-Slavica* podaje 33 elementy docelowe i 7 dystraktorów (również łącznie 40). Nie jest dla mnie jasne, czy chodzi o dwie niezależne, choć analogicznie skonstruowane próby, czy o wtórną analizę tego samego korpusu nagrań z dwóch różnych perspektyw teoretycznych (DENSITY/FOCUS/LOCUS w jednym przypadku, typologia konstrukcji Crofta w drugim) – co samo w sobie byłoby uprawnioną praktyką badawczą, lecz wymagającą jednoznacznego wzajemnego odesłania w obu tekstach, którego w przedłożonych wersjach artykułów nie odnalazłem (artykuł w *Scando-Slavica* nie cytuje artykułu w *Die Welt der Slaven*, mimo bliskiej daty publikacji obu prac).

Artykuł „Lexicalization of Path and Manner in Pushing and Pulling Events in Polish and Spanish” (Łozińska i Cifuentes-Férez, *Zeitschrift für Slavische Philologie* 81(2), 2025, s. 413–428), jest metodologicznie najbardziej precyzyjny spośród czterech prac wchodzących w skład Osiągnięcia II. W przeciwieństwie do dwóch wyżej omówionych artykułów opiera się na odrębnej próbie 24 polskich studentów UWM w Olsztynie (wiek średni 22,3 lat, 20 kobiet) zestawionej z 24 hiszpańskimi studentami Uniwersytetu w Murcji (wiek średni 20,8 lat, 10 kobiet) oraz na nowym, samodzielnie zaprojektowanym zestawie bodźców (24 filmy, cztery typy obiektów o zróżnicowanej wadze, manipulacja narzędziem instygacji ruchu – ręką lub liną). Testy t-Studenta oraz miary wielkości efektu (d Cohena) są raportowane w sposób kompletny i przejrzysty, a przeprowadzona przeze mnie niezależna weryfikacja potwierdza spójność podanych wartości: różnica kodowania Ścieżki w czasowniku ($M=0,00$ dla polskiego,

$M=0,19$ dla hiszpańskiego; SD odpowiednio 0,00 i 0,39) odpowiada zgłoszonej wielkości efektu „umiarkowanej” ($d\approx 0,69$); różnica kodowania Ścieżki poza czasownikiem ($M=1,88$ wobec $M=1,10$; SD 0,63 i 0,48) odpowiada zgłoszonej wielkości efektu „dużej” ($d\approx 1,39$); a różnica kodowania Sposobu w czasowniku ($M=0,99$ wobec $M=0,75$; SD 0,07 i 0,43) odpowiada zgłoszonej wielkości efektu „umiarkowanej” ($d\approx 0,78$) – wszystkie trzy przeliczenia są w pełni zgodne z klasyfikacją przedstawioną w tekście artykułu. Artykuł rzetelnie referuje wynik niepotwierdzający jednej z czterech hipotez (H3 – rzekoma kompensacja braku Sposobu w czasowniku hiszpańskim przez jego częstsze kodowanie poza czasownikiem) oraz wskazuje ciekawą asymetrię strukturalną między językami: ruch powodowany w polskim kodowany jest zwykle w pojedynczym zdaniu, w hiszpańskim – częściej w dwóch zdaniach, z 122 odnotowanymi przykładami zdań podrzędnych kodujących Ścieżkę. Artykuł ten, oparty na niezależnej, w pełni odrębnej próbie badawczej i nieobciążony wątpliwościami sygnalizowanymi wyżej w odniesieniu do dwóch pozostałych prac, uważam za najsilniejszy metodologicznie element całego Osiągnięcia II.

3.4. Asymetria między częściami cyklu i ocena łączna

Oceniając cykl jako całość, chcę wyraźnie zaznaczyć, że ocena obu jego części nie jest symetryczna. Osiągnięcie I zawiera problem niedostatecznego osadzenia w literaturze polonistyczno-rusycystycznej oraz niespójności danych liczbowych w rozdziałach empirycznych. Osiągnięcie II jest wolne od obu tych wad w stopniu, w jakim opiera się na jaśniej zdefiniowanym, ustandaryzowanym i w pełni porównywalnym materiale, powstałym w ramach realnej, wieloletniej współpracy z ośrodkami zagranicznymi. Jedynym zastrzeżeniem odnotowanym w tej części cyklu jest opisana w punkcie 3.3 niejasna relacja między materiałem badawczym artykułów opublikowanych w *Die Welt der Slaven* i *Scando-Slavica*.

Uważam, że rozpatrywany łącznie cykl publikacyjny spełnia ustawowe kryterium znacznego wkładu w rozwój dyscypliny – przede wszystkim za sprawą nowatorstwa i rygoru metodologicznego Osiągnięcia II, które w istotnym stopniu równoważy pewne niedoskonałości Osiągnięcia I.

4. Uwagi krytyczne i dyskusyjne

Wskazane w punkcie 3.2 niespójności liczbowe w rozdziałach 4–6 monografii powinny zostać sprostowane, najlepiej w formie erraty, zważywszy że dotyczą danych leżących u podstaw centralnej tezy pracy. Po drugie, w obrębie cyklu widoczna jest niejednorodność terminologiczna („translational motion” w monografii i wcześniejszych pracach vs. „voluntary

motion” w pracach późniejszych), którą Habilitantka odnotowuje i tłumaczy zmianą afiliacji terminologicznej związanej ze współpracą z prof. Hendriks. Po trzecie, zestaw języków porównywanych w poszczególnych artykułach Osiągnięcia II nie jest jednolity, co jest naturalną konsekwencją współpracy z różnymi partnerami zagranicznymi, lecz osłabia bezpośrednią porównywalność wyników między wszystkimi czterema artykułami tej części cyklu. Po czwarte, wskaźniki cytowań przedłożonych prac są jak na razie umiarkowane, z relatywnie wysokim udziałem autocytowań, co powinno być uwzględnione przy ocenie bieżącego, a nie tylko potencjalnego, oddziaływania naukowego cyklu. Po piąte, jak odnotowano w punkcie 3.3, opis próby badawczej i materiału bodźcowego w artykułach opublikowanych w *Die Welt der Slaven* i *Scando-Slavica* jest na tyle zbieżny (te same instytucje rekrutacyjne, identyczna liczebność i struktura płci próby, analogiczny materiał bodźcowy), że wskazuje na możliwe wykorzystanie tego samego lub bardzo zbliżonego zbioru danych empirycznych w dwóch odrębnych publikacjach wchodzących w skład Osiągnięcia II, przy jednoczesnych drobnych rozbieżnościach w podanej liczbie elementów docelowych i dystraktorów w opisie materiału bodźcowego (odpowiednio 32 i 33 elementy docelowe na 40 filmów).

5. Ocena pozostałej aktywności naukowej Habilitantki

Poza wskazanym osiągnięciem habilitacyjnym Habilitantka legitymuje się znaczącym dorobkiem dodatkowym w dwóch obszarach. Pierwszy stanowi kontynuację badań nad leksykalizacją ruchu: artykuł o akwizycji znaczeń przyimka *do* u dzieci (z wykorzystaniem bazy CHILDES) oraz dwie prace o leksykalizacji ruchu wertykalnego, wypełniające zidentyfikowaną przez Habilitantkę lukę badawczą dotyczącą asymetrii między ruchem horyzontalnym i wertykalnym. Druga linia badawcza, prowadzona głównie z dr Iwoną Góralczyk, dotyczy multimodalnego dyskursu zajęć jogi (analiza metafor cielesnych w *Metaphor and Symbol*, 2021; analiza dyrektywnych aktów mowy w *Language and Cognition*, 2021 i 2022). Świadczy to o szerokości warsztatu badawczego Habilitantki i umiejętności samodzielnego stosowania aparatu językoznawstwa kognitywnego do nowych obszarów empirycznych.

6. Spełnienie kryterium art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy

Habilitantka dokumentuje cztery zagraniczne staże badawcze finansowane w drodze konkursów: dwukrotnie na Uniwersytecie w Cambridge (2010 oraz 2021–2022, stypendium

NAWA w programie Bekkera), na Uniwersytecie Immanuela Kanta w Kaliningradzie (2015–2016, grant Erasmus Mundus Aurora) oraz na Uniwersytecie w Murcji (2022, w ramach Programu Rozwojowego UWM), a dodatkowo pobyt jako visiting scholar na Uniwersytecie w Jenie (2023). Co istotne, aktywność ta nie ma charakteru wyłącznie pobytowego: pobyty w Cambridge i Murcji przełożyły się na konkretne, recenzowane publikacje współautorskie wchodzące w skład Osiągnięcia II, co stanowi twardy dowód rzeczywistej współpracy międzynarodowej. Kryterium z art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy uznaję za spełnione w sposób niewątpliwy i za jeden z mocniejszych elementów całego wniosku.

7. Działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzująca naukę

Habilitationka wypromowała ponad 100 prac licencjackich oraz 16 prac magisterskich, koordynuje kilka kursów semestralnie i prowadziła samodzielny kurs seminaryjny na Uniwersytecie w Jenie. Od 2017 r. pełni funkcję redaktorki czasopisma *Prace Językoznawcze* oraz recenzowała artykuły dla czasopism krajowych i międzynarodowych. Dorobek popularyzatorski obejmuje regularny udział w wydarzeniach uczelnianych. Całość tej aktywności potwierdza ugruntowaną pozycję Habilitationki w macierzystej jednostce.

8. Wskaźniki bibliometryczne

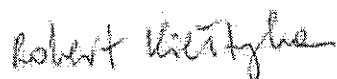
Łączny dorobek publikacyjny po doktoracie obejmuje 20 pozycji o łącznej punktacji MNiSW 1466 pkt, w tym 2 monografie (325 pkt), 8 artykułów w czasopismach zagranicznych (960 pkt, w tym 5 z Impact Factor o łącznej wartości 4,763) oraz 6 artykułów w czasopismach polskich (146 pkt). Indeks Hirscha wynosi 3 zarówno w bazie Web of Science (16 cytowań, 10 bez autocytowań), jak i w bazie Scopus (25 cytowań, 18 bez autocytowań). Wskaźniki te są typowe dla wczesnego etapu rozpoznawalności międzynarodowej w stosunkowo wąskiej subdyscyplinie i powinny być interpretowane łącznie z jakościową oceną cyklu, a nie w oderwaniu od niej.

9. Konkluzja i wniosek końcowy

Przedłożony cykl publikacji stanowi, rozpatrywany łącznie, spójny program badawczy wnoszący rozpoznawalny w środowisku międzynarodowym wkład do kognitywnej typologii leksykalizacji ruchu, spełniający formalne wymogi art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy. Habilitationka wykazała się również istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej zagranicznej instytucji naukowej, co czyni zadość wymogowi art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy.

Pozytywną ocenę całości wniosku uzasadnia w mojej ocenie przede wszystkim wysoka jakość i nowatorstwo Osiągnięcia II, powstałego w wyniku realnej współpracy międzynarodowej i wolnego od wskazanego w treści recenzji mankamentu (niespójności danych liczbowych, które – choć nie podważają ogólnego kierunku wniosków – powinny być zostać skorygowane na etapie przygotowywania monografii do druku).

W związku z powyższym wnioskuję do Komisji Habilitacyjnej o pozytywne zaopiniowanie wniosku dr Joanny Łozińskiej i nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych.

/dr hab. Robert Kiełtyka, prof. UR/